

Role členské kategorizace v diskuzi o kvótách pro přijetí uprchlíků v českém politickém diskurzu

Kristýna Tesařová

FF UK v Praze

<tesarova.kris@gmail.com>

Abstract:

The Role of Membership Categorization in the Discussion about EU Refugees Quota System in the Czech Political Discourse. This study deals with the analysis of membership categorization in Czech political discourse regarding a discussion of the EU migration quota system during European migration crisis. The stenographic record from emergency meeting of Czech Parliament's Chamber of Deputies, which took place on 18th June 2015, serves as a material for analysis, which draws on membership categorization analysis (e.g. Hester – Eglin, 1997). In the course of the meeting two main groups took shape among Czech politicians. For the first group represented mainly by government politicians was the most important to make a reasonable selection of individuals to put migration quota system into effect, they distinguished a refugee (a person, who left his/her homeland involuntarily due to persecution according to Geneva Convention on Refugees from 1951) from an economic migrant (a person, who decided to settle permanently in other than his/her homeland country with prospects of better living conditions). Described categorization could create one besides other conditions (e.g. religion) for their acceptance. The second group (represented mainly by opposition politicians) did the opposite – they didn't distinguish one type of migrants from others, because they were convinced, that migrants use a refugee status only as a disguise (see related membership category “the so-called refugees”), and in fact they are part of migration motivated by clear economical (first of all by a misuse of a destination country social system) and by political-religious (by spreading Islam) goals. These differences constituted during a meeting in a direct interaction between politicians and were based on reflection of migrants' identity.

Klíčová slova / key words:

český politický diskurz, členská kategorizační analýza, evropská migrační krize, kvóty pro přijetí uprchlíků, politická komunikace

Czech political discourse, EU refugees quota system, European migration crisis, membership categorization analysis, political communication

Členskou kategorizační analýzu (*membership categorization analysis*; MCA) založil svými dvěma články z roku 1972 Harvey Sacks (1972a; 1972b). Podobně jako v případě konverzační analýzy se v ní zřetelně projevuje sociologické východisko. Analýza bere v potaz orientaci na sociální struktury v každodenní komunikaci a vědění s nimi spojené, jehož se komunikanti dovolávají, spoléhají na ně a reprodukují ho (Nekvapil – Leudar, 2006, s. 355). Přívlástek členská jednak

označuje, ke komu se vědění vztahuje, jednak kdo s ním disponuje (*ibid.*). Touto optikou je každý jedinec nositelem určitých členských kategorií, které lze chápat jako sociální typy či klasifikace sloužící k odkazování k jedinci, jeho identifikování či charakterizování (Sacks, 1992, s. 306, 418). Použití členské kategorie předchází shromažďování „aktuálních i kontinuálních pozorování v čase, jejich uspořádání, případně odhalování jejich uspořádanosti“ (Smith, 1978, s. 26). Na základě těchto pozorování jsou objevena kritéria a pravidla umožňující osobu klasifikovat pomocí určité členské kategorie (*ibid.*). Cílem kategorizujícího je dokázat, že chování subjektu v určité situaci je pro něj typické a popsáný jev je stabilní součástí jeho charakteru (*ibid.*, 38). Díky kategorizaci dochází neustále ke konfrontaci konkrétních pozorování a definice situace (*ibid.*, s. 41). Podle teoretika etnometodologie, z níž MCA vychází, Johna Heritage (1984) je každé použití členské kategorie pocházejících z kulturně sdíleného repertoáru významů radikálně příležitostné a Stephen Hester s Peterem Eglinem (1997), kteří poznatky o MCA shrnuli v knize *Culture in Action: Studies in Membership Categorization Analysis*, dodávají, že se v nich „sociální norma a akce vzájemně konstituují“.

Jak členské kategorie rozpoznat v diskurzu? Prostřednictvím atributů, které jsou nositelům členských kategorií přisuzovány – kategoriálně vázaných predikátů (*category-bound predicates*) zahrnující kompetence, charakteristické vlastnosti, znalosti, pověření, práva a povinnosti. Specifické predikáty tvoří kategoriálně vázané aktivity (*category-bound activities*; CBA), které jsou chápány jako typické činnosti pro nositele členských kategorií. Přínosné ale není pouhé odhalování jednotlivých členských kategorií, ale i vztahů a rozdílů mezi nimi. Členské kategorie jsou usouvztažněny v určitém souboru na základě tzv. posluchačské maximy (*hearer's maxim*) (Hester – Eglin, 1997, s. 5) – pokud jsou alespoň dva jedinci z kolektivu kategorizováni na základě dvou kategorií, pak vzniká soubor členských kategorií. Do souboru jsou členské kategorie řazeny na základě určitých pravidel utvářených záměry aktérů v interakci. Spojením souborů členských kategorií s pravidly pro jejich distribuci vzniká tzv. členský kategorizační aparát¹ (*membership categorization device*). Cílem analýzy je právě popis těchto aparátů. Specifickým příkladem aparátu je tzv. standardní relační pár, v něm jsou členské kategorie propojeny vzájemnými závazky. Členské kategorie v něm jsou v naší kultuře považovány za ty, které patří k sobě (Schegloff, 2007, s. 467), např. matka a dítě.

Na úvod analýzy krátce načrtnu kontext vyjednávání o tzv. kvótách na přijímání uprchlíků, o nichž se začalo diskutovat na konci dubna 2015, kdy některé země Evropské unie (zejména ty, které jsou pro uprchlíky cílové, a ty, které lze označit jako nárazníkové, tedy ty, jež tvoří hranici Evropské unie) přišly s návrhem, aby uprchlíci proudící do Evropské unie v rámci tzv. evropské migrační krize² byli rozmístěni do jednotlivých zemí EU na základě redistribučního klíče (40 % tvoří velikost populace, 40 % tvoří hrubý domácí produkt, počet žádostí o azyl či přesídlení

¹ Jedná se o vlastní český ekvivalent, v praxi není zaveden žádný jednotně uznávaný.

² Germany presses for quota system for EU migrant distribution. The Guardian, 29. dubna 2015. Dostupné z WWW: <<http://www.theguardian.com/world/2015/apr/29/germany-quota-system-eu-migrant-distribution>> [cit. 9. 1. 2016].

osob na milion obyvatel v období 2010 až 2014 tvoří 10 % a míra nezaměstnanosti 10 % tohoto kritéria).³ Cílem bylo ulevit těmto zemím od náporu migrantů. Proti tomuto principu se postavily státy Visegrádské čtyřky (ČR, SR, Maďarsko a Polsko; V4).⁴ Na ČR tehdy připadalo 1863 uprchlíků (z táborů v Itálii, Řecku, Jordánsku a Kurdistánu).⁵ Koncem června byla první verze kvót odmítnuta v Evropském parlamentu, nicméně bylo rozhodnuto, že rozdělení proběhne na dobrovolné bázi.⁶ Tehdy premiér Bohuslav Sobotka přislíbil dobrovolné přijetí 1100 osob do konce roku 2017, což byl největší počet osob ze zemí V4.⁷ K obdobné reakci V4 došlo i u druhé verze kvót, která byla vypracována po silné prázdninové vlně na přelomu srpna a září a která spočívala v přemístění 120 000 úspěšných žadatelů o azyl v EU z Itálie, Řecka a Maďarska.⁸ ČR by v tomto případě měla přijmout 5513 osob.⁹ Na mimořádném summitu ministrů vnitra zemí EU, který se odehrál 14. září, ale ke shodě nad tématem kvót nedošlo.¹⁰ O týden později byly kvóty schváleny na jednání Rady Evropské unie ministry vnitra členských zemí. Proti zavedení kvót hlasovali zástupci ČR, SR, Maďarska a Rumunska. Podle této verze má ČR přijmout zhruba 3000 běženců spolu s počtem, k němuž se dobrovolně přihlásil premiér Sobotka.¹¹ V říjnu bylo zahájeno vypracování již 3. verze kvót v podobě stálého přerozdělovacího mechanismu.¹²

³ European schemes for relocation and resettlement. Dokument Evropské komise. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/european-agenda-migration/background-information/docs/communication_on_the_european_agenda_on_migration_annex_en.pdf> [cit. 9. 1. 2016].

⁴ Visegrádská čtyřka odmítla kvóty. Sobotka by uprchlíky vrátil do Afriky. iHNed.cz, 19. 6. 2015. Dostupné z WWW: <<http://zahranicni.ihned.cz/evropa-slovensko/c1-64194610-visegradska-ctyrka-odmitla-kvoty-sobotka-by-uprchliky-vratil-do-afriky>> [cit. 9. 1. 2016].

⁵ Přehledně: Celkové kvóta pro Česko je 1863 uprchlíků. Aktualne.cz., 13. 5. 2015. Dostupné z WWW: <<http://zpravy.aktualne.cz/zahranici/nova-zed-v-evrope-brusel-zverejnil-plan-kvot-na-uprchliky/r~204b65b4f94f11e490ae0025900fea04/>> [cit. 9. 1. 2016].

⁶ Many EU countries say no to immigration quotas. Euractiv.com, 8. 6. 2015. Dostupné z WWW: <<http://www.euractiv.com/sections/justice-home-affairs/many-eu-countries-say-no-immigration-quotas-315184>> [cit. 9. 1. 2016].

⁷ Brusel překvapila nabídka Česka na přijetí uprchlíků. Aktualne.cz, 20. 7. 2015. Dostupné z WWW: <<http://zpravy.aktualne.cz/zahranici/brusel-prekvapila-nabidka-ceska-na-prijeti-uprchliku/r~f1b8a4162eb211e59f530025900fea04/>> [cit. 9. 1. 2016].

⁸ Nenecháme si vnutit kvóty pro uprchlíky, shodli se premiéři čtyř zemí. iDNES.cz, 4. 9. 2015. Dostupné z WWW: <http://zpravy.idnes.cz/nenechame-si-vnutit-kvoty-pro-uprchliky-shodli-se-premieri-ctyr-zemi-12s-/domaci.aspx?c=A150904_153028_domaci_kop> [cit. 9. 1. 2016].

⁹ Nové kvóty? Česko by mělo přijmout 5513 migrantů, Eurozpravy.cz, 3. 9. 2015. Dostupné z WWW: <<http://zahranicni.eurozpravy.cz/eu/130433-nove-kvoty-cesko-by-melo-prijmout-5513-migrantu/>> [cit. 9. 1. 2016].

¹⁰ Ministři se neshodli na nových kvótách. Proti byli Češi i Slováci, iDNES.cz, 14. 9. 2015. Dostupné z WWW: <http://zpravy.idnes.cz/uprchlici-migranti-summit-ministri-vnitra-brusel-fst-/zahranicni.aspx?c=A150914_163625_zahranicni_ane> [cit. 9. 1. 2016].

¹¹ Evropští ministři schválili uprchlické kvóty. Slovensko je ostře proti. iDNES.cz, 22. 9. 2015. Dostupné z WWW: <http://zpravy.idnes.cz/eu-prijala-kvoty-ok2-/zahranicni.aspx?c=A150922_173102_zahranicni_kha> [cit. 9. 1. 2016].

¹² Poslanci odmítli trvalý klíč na rokování běženců. Rokovali sedm hodin. iDNES.cz, 1. 10. 2015. Dostupné na WWW: <http://zpravy.idnes.cz/uprchlicka-krize-poslanci-jednani-syrie-fd4-/domaci.aspx?c=A151001_090647_zahranicni_jw> [cit. 9. 1. 2016].

Na podnět 45 opozičních poslanců byla 18. června 2015 svolána mimořádná schůze Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR na téma nelegální migrace na území Evropské unie, z jejíhož stenografického záznamu v analýze vycházím.¹³ Poslanci požadovali po vládě, aby osvětlila, s čím vstupuje do vyjednávání o kvótách pro přijetí uprchlíků. Schůze byla přerušena a obnovena až 1. října, kdy se již situace radikálně změnila (viz výše). V analýze se zaměřím pouze na první část zasedání, v němž vláda pronesla své stanovisko ústy premiéra Bohuslava Sobotky, ministra vnitra Milana Chovance a ministra zahraničí Lubomíra Zaorálka (všichni příslušníci České strany sociálně demokratické). Na tyto příspěvky pak reagovali další poslanci v diskuzi. Tito členové vlády řekli, že ČR se do navrhovaného programu na relokaci žadatelů o azyl zapojí pouze v případě, že se bude jednat o dobrovolné schéma. Opozice, zejména představitelé Občanské demokratické strany a Úsvitu – Národní koalice, kritizovala, že vláda neposkytuje opozici ani veřejnosti dostatek informací o průběhu jednání v Evropské unii. Obecně vyjadřovali opoziční představitelé ke kvótám spíše odmítavý postoj, řada z nich navrhovala, aby se vytvořily hot spoty mimo území EU, kde by se uprchlíci shromažďovali. Podle australského modelu chtěli kontinent pro migraci zcela uzavřít, silně potlačit ilegální migraci a nastavit přísná pravidla pro získání azylu.

Z argumentů politiků ve prospěch nebo v neprospěch kvót lze odvodit jejich představy o identitě osob proudících do Evropy. Jak upozorňuje Jiří Nekvapil s Ivanem Leudarem (2006, s. 356; kurziva originálu), „argumentace v politickém diskurzu bývá stranická, a proto členskou kategorii přinejmenším *indikuje* (tj. nositelství kategorie může být identifikováno na základě toho, jak osoba argumentuje), může členskou kategorii *transformovat* (v případě poukazů na to, jak nositelé kategorie typicky argumentují) a může kategorii také *konstituovat* (v případě, že argumentování určitým způsobem pro nositele kategorie není náhodné, nýbrž podstatné)“. Kategorizování slouží k praktickým účelům, „k vymezování morálních, sociálních či náboženských charakteristik“ (*ibid.*), a to jak ve smyslu „zdůvodnění minulých aktivit“, tak přípravy půdy „pro aktivity nadcházející“ (*ibid.*). Na úvod analýzy je třeba říci, že při popisu členských kategorií je nutné vycházet z konkrétních výroků, které v diskuzi zazněly, přičemž v tomto směru je třeba využít výše naznačených „náповěď“ v podobě kategoriálně vázaných predikátů, respektive aktivit.

Již z premiérova projevu vyplývá, že mezi migranty je třeba rozlišovat. K některým závazkům je v tomto směru ČR mezinárodně zavázána, jiná pravidla třídění žadatelů o azyl si určuje sama. Nicméně ze Sobotkova prohlášení je zřetelné, že není možné migranty apriorně odmítat. Sobotka řekl: „Česká republika se jako člen Evropské unie mimo jiné zavázala ke spolupráci v oblasti azylu a uprchlictví a v souladu s těmito závazky se musíme zabývat každou žádostí o azyl, kterou obdržíme. Česká republika si tak stejně jako kterýkoliv jiný stát Evropské unie nemůže vybírat osoby, jejichž žádosti bude posuzovat. Povinnost poskytnout

¹³ Stenografický záznam 30. schůze. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. V plném znění dostupné z WWW: <<http://www.psp.cz/eknih/2013ps/stenprot/030schuz/so30001.html>> [cit. 9. 1. 2016].

mezinárodní ochranu vyplývá i z čl. 43 naší Listiny základních práv a svobod. Nicméně pravidla pro přiznání národního statusu azylanta si každý stát určuje sám.“ Proceduru udělování azylu zmínil i ministr vnitra Chovanec jako důkaz snahy o solidaritu s uprchlíky i garanci ochrany domácího obyvatelstva. Prohlásil: „My jsme připraveni pomáhat, my jsme solidární, na našem území přijímáme uprchlíky. Za loňský rok o mezinárodní ochranu požádalo přes 1200 osob, 370 mezinárodní ochranu dostalo. Prošly standardní evropskou procedurou, evropskou legislativou a byl jim udělen pobytový azyl. My nejsme uzavřenou zemí. Na druhou stranu jsme jasně deklarovali, že bychom byli rádi, aby ten vzkaz byl vícesměrný.“ Skupinou, od níž chtějí vládní představitelé oddělit imigranty s nárokem na mezinárodní ochranu, jsou ekonomičtí imigranti. Na ně by vláda uplatňovala přísnější pravidla, která by byla v kompetenci státu a na získání azylu by v tomto případě neexistoval automatický nárok. Sobotka to formulovat takto: „Naší prioritou v této oblasti je minimalizovat nelegální migraci a zároveň zřetelně rozlišovat osoby, které splňují podmínky pro udělení mezinárodní ochrany. Je potřeba tyto lidi, kteří splňují podmínky pro udělení politického azylu, oddělovat od čistě ekonomických migrantů. Političtí uprchlíci musí mít šanci na to, aby se u nás dočkali pomoci. U ekonomických migrantů je vždycky nutno respektovat možnosti a situaci jednotlivých zemí. Na ekonomickou migraci nejsou žádná zaručená práva.“ Rozdíly mezi jednotlivými typy migrantů zdůraznil i ministr obrany za hnutí ANO Martin Stropnický: „Jsou tedy minimálně řekl bych čtyři kategorie. Je ta humanitární, to je asi kategorie, kde tradice a vzájemnost je něčím evropsky samozřejmým. Pak je tu ta politická, kterou si dovolím označit za relativně velmi málo početnou v té situaci, které teď musíme čelit. Pak je ta ekonomická a pak je ta teroristická. A já jsem někdy na rozpacích při různých výročí evropských politiků, kdy ty rozdíly jsou myslím velmi podceňovány, a v tom spatřuji jedno ze základních nebezpečí.“ Ještě explicitněji to vyjádřil Chovanec: „Ta Evropa nemá šanci je prostě a jednoduše všechny přijmout. To znamená, jsme připraveni pomáhat těm, kteří potřebují mezinárodní ochranu, těm, kterým hrozí smrt, ale ne těm, kteří přicházejí za bohatými sociálními systémy našich sousedů.“

Naopak někteří zástupci opoziční stran se domnívají, že toto rozlišování není v praxi proveditelné. Marek Černoch z Úsvitu – Národní koalice řekl: „Obrovský příliv nelegálních imigrantů zaplavuje kontinent a přišel čas, abychom my jako poslanci Parlamentu České republiky začali nazývat věci pravými jmény. Tato přílivová vlna není ničím jiným než invazí. V této chvíli se tato vlna šíří nejenom Evropou, ale i Českou republikou. Mezi uprchlíky jsou určitě lidé, kteří jsou potřební a kteří by se integrovali. Ale naše evropské bezpečnostní složky nejsou schopny tyto lidi oddělit od potenciálních, nebo dokonce skutečných radikálů, které na naše území vysílají různé organizace v čele s Islámským státem. V zájmu celé Evropy je tvrdě zasáhnout proti invazi nelegálních – nelegálních – imigrantů, nastavit návratovou politiku, neudělat z agentur, které mají střežit vnější hranice Evropské unie, cestovní kanceláře, které odvázejí ilegální, nelegální imigranty do Evropské unie, odkud se pak mohou v rámci schengenského prostoru po celé Evropě pohybovat víceméně bez jakýchkoli problémů.“ Problémy s identifikací jednotlivců v imigrační vlně zmínil také

Černochův stranický kolega Karel Fiedler: „A chtěl bych tam zmínit jednu věc, která tam zazněla, která tam byla jasně řečena, že vlna imigrantů, která přichází do Evropy, a to tu dnes také zaznělo, že ti migranti nejsou identifikováni. [...] budeme své hranice dělat méně a méně propustné. Ne pro občany EU, ne pro naše sousedy z Polska, z Maďarska, z Rakouska, ale pro tyto uprchlíky, o kterých nevíme, odkud jsou, jaké mají cíle, co všechno vlastně u nás chtějí, jestli se chtějí, nebo nechtějí přizpůsobit.“ Fiedler také upozornil, že nezáleží na tom, zda země Evropské unie systém kvót přijmou či nikoliv, k regulaci migrantské vlny sloužit nemohou. Prohlásil: „Imigranti, nebo jak tady bylo řečeno nájezdníci, tady jednoho dne prostě přijdou bez ohledu na to, jestli kvóty přijmeme, nebo nepřijmeme, jestli nám budou vnuceny, nebo nebudou vnuceny, jestli je budeme akceptovat, nebo nebudeme akceptovat.“ Černoch mluvil o bezpečnostním riziku, které podle něj uprchlíci představují pro domácí obyvatelstvo, pro sociální i zdravotní systém, řekl: „Co se týče zpráv, které přicházejí, už dnes zaznívají zprávy o tom, že pokud se nic nezmění, pokud se ta situace nebude řešit, takže se zhroutí evropský sociální systém. Není to jenom sociální systém. Je to bezpečnostní systém, je to zdravotní systém. Protože ti lidé přicházejí – nejsou očkovaní, přicházejí, mají nemoci (!), na které my nejsme připraveni.“ Tento názor doplnila místopředsedkyně ODS Miroslava Němcová, která současné uprchlíky staví do kontrastu s československými emigranty, kteří zemi opouštěli během komunistického režimu. Podle ní se jednalo o elitu země, která nebyla pro obyvatelstvo cílové země riziková a dokázala se bez problému integrovat. Tvrdila: „Často slyším argument o tom, že Česká republika má co vracet, neboť během dvou totalitních režimů, které nás postihly, odtud odešla řada lidí, kteří byli přijati. Já chci upozornit, že nelze tyto dvě skupiny, ty, kteří utíkali z Československa před komunismem nebo nacismem, dávat rovnítkem k lidem, kteří nyní opouštějí Afriku, Sýrii apod. Odtud odcházela elita země, která v zemích, kam přicházela, nikdy nepůsobila žádný problém. Začlenila se do systému a práce. Myslím si, že proto není možné dávat do jednoho pytle ty, kteří odcházeli odtud, protože skutečně nepředstavovali vůbec žádné riziko pro společnosti, kam přicházeli.“ Podle Němcové by se na tuto skupinu neměla vztahovat humanitární pomoc, protože se jedná především o mladé muže, kterým by určena být neměla. Řekla: „No ale to je nehumánní postoj, vždyť přece my jsme povinni pomoci těm, kteří jsou ve velké nouzi a kteří si zasluhují naši pomoc. A já se dívám na ty konvoje lodí, které připlouvají k břehům Evropy, a sama jsem se zajela podívat soukromě do severní Itálie, abych viděla, jaká je tam situace, a vidím dominantně mladé muže, kteří připlouvají a kteří se snaží, aby byli spaseni uprostřed Evropské unie. Pro mě humanitární pomoc, zejména v místech, která jsou ve válečném stavu nebo v těžké situaci neúrody, hladomoru apod., spočívá v tom, že se staráme o ty nejbezbrannější – děti, ženy, staré lidi. Ale najednou je tady otázka, že humanitní postoj je ten, když my se o tyto lidi, kteří zůstávají v Africe, v Sýrii, ti staří, nemocní, děti a ženy, když se o ně postará evropská populace, zatímco jejich synové, místo aby se tam všemi silami starali o své rodiny a bránili nějaké snesitelné poměry uvnitř své země, tak odcházejí do Evropy. Zdá se mi, že v tomto je zkreslený výklad pojmu, co je a co není humanitární pomoc,

co je a co není odpovědnost každého jednotlivého člověka, ať už žije v Africe, nebo žije v Evropě.“

Předmětem diskuze byla také skupina migrantů, kteří se za ekonomický status pouze skrývají (takzvaní uprchlíci). Obě skupiny politiků připouští existenci této skupiny, ale vládní politici se domnívají, že lze nastavit nástroje, kterými je bude možné oddělit od regulérních žadatelů o azyl v EU, druhá skupina politiků je buď přesvědčena, že takovými nástroji aparát EU nedisponuje, nebo že se jedná o fenomén, jenž se dotýká migrantské vlny jako celku. Ministr zahraničí řekl: „Místo aby se včas vytvořila politika, která by skutečně chránila vnější hranici, což *de facto* znamená, že se zabrání zneužívání např. onoho principu politického azylu – protože jak tady řekl ministr, že 60 % dochází ke zneužití toho titulu politický azyl – a místo toho, aby se na nějakém místě skutečně dělala azylová politika a řekněme použila se azylová procedura na ty, kteří skutečně utíkají před pronásledováním, jsou ohroženi existenčně, a odlišila se od těch, kteří utíkají z ekonomických důvodů.“ Jana Černochová z ODS zastává druhý postoj: „Uvítáme všechny cestující na jejich obtížné cestě a přejeme všem z nich dobrou cestu. Ne, to není reklama cestovní kanceláře, ale takto vítá web <w2eu.info> nelegální imigranty. Tento server poskytuje velice cenné informace pro uprchlíky při jejich cestě do a přes Evropu včetně rad za hranicemi zákona. [...] Již dlouho se spekuluje o tom, zda je současná vlna uprchlíků, především ze severní Afriky, někým řízená a podporovaná. Já myslím, že tento článek, který každému doporučuji, aby si přečetl, tak potvrzuje i mou domněnku, že ano. Manuál pro imigranty, který nabízí poradenské služby k azylu, kontakty, i to, jak se mají chovat, aby prošli touto Skyllou a Charybdou – ne hranic, ale případných kontrol.“

V projevech vládních představitelů se objevují soubory členských kategorií uspořádané uvnitř členského kategorizačního aparátu migranti přicházející v rámci krize. Rozlišuje se zejména mezi uprchlíky s mezinárodní ochranou a ekonomickými imigranty, kteří přicházejí do Evropy za lepším životním standardem. Cílem této kategorizace je najít klíč, podle něhož by bylo možné aplikovat kvóty pro přijetí uprchlíků, a tak realizovat princip solidarity s těmito lidmi postiženými válkou. Soubory členských kategorií, které je možné vyabstrahovat z projevů opozičních poslanců vznikají uvnitř členského kategorizačního aparátu obyvatelé ČR (případně EU). Poukazováním na nekompatibilitu legálního obyvatelstva, zejména toho domácího, a nelegálních imigrantů je vyjadřován nesouhlas s principem kvót jako takovým. Rozlišování mezi jednotlivými typy migrantů je podle nich buď nemožné, nebo nežádoucí, protože se jedná o jednolitou skupinu, jejíž hlavní charakteristikou je zásadní odlišnost (kulturní, náboženská, ekonomická atd.) od domácího obyvatelstva, zabraňující jejich integraci, nebo pro ně dokonce představující bezpečnostní riziko.

Literatura:

- HERITAGE, John (1984): *Garfinkel and Ethnomethodology*. Cambridge: Polity Press.
- HESTER, Stephen – EGLIN, Peter (eds.) (1997): *Culture in Action: Studies in Membership Categorization Analysis*. Washington, D.C.: International Institute for Ethnomethodology and Conversation Analysis – University Press of America.
- NEKVAPIL, Jiří – LEUDAR, Ivan (2006): Prezentace událostí 11. 9. 2001: Bush, bin Ládin a jiní v interakci. *Sociologický časopis*, 42(2), s. 353–377.
- SACKS, Harvey (1972a): An initial investigation of the usability of conversational data for doing sociology. In: David Sudnow (ed.), *Studies in Social Interaction*. New York, NY: The Free Press, s. 31–74.
- SACKS, Harvey (1972b): On the analyzability of stories by children. In: John J. Gumperz – Dell Hymes, (eds.), *Directions in Sociolinguistics: The Ethnography of Communication*. New York, NY: Holt, Rinehart and Winston, s. 325–345.
- SACKS, Harvey (1992): *Lectures on Conversation*. Cambridge: Blackwell.
- SCHEGLOFF, Emanuel A. (2007): A tutorial on membership categorization. *Journal of Pragmatics*, 39, s. 462–482.
- SMITH, Dorothy E. (1978) ‚K is mentally ill‘: the anatomy of factual account. *Sociology*, 12(1), s. 23–53.